ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลป่าก่อดำ จังหวัดเชียงราย

Emotional Quotient of Early Childhood in the Child Development Center, Pakordum Subdistrict Administration Organization, Chiang Rai Province.

อุทุมพร เขื่อนคำ, ธัญลักษณ์ วงกุรุ, ณัฐธิดา ยี่ภิญโญ, อารียา ศรีจุมปา, อลงกรณ์ ศรีเลิศ และ สุเวช พิมน้ำเย็น
Uthumphorn Khueankham, Thanyalak Wongkuru, Nattida Yeepinyo, Arriya Srijumpa, Alongkorn Srilerd and Suwech Pimnumyen

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยนี้เพื่อประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ประชากรเป้าหมายในการวิจัยคือเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3-5 ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลป่าก่อดำ จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์เด็กอายุ 3-5 ปี สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

เด็กปฐมวัยส่วนมากมีความฉลาดทางอารมณ์ระดับปกติ ร้อยละ 89.4 สูงกว่าปกติ ร้อยละ 5.3 และต่ำกว่าเกณฑ์ปกติร้อยละ 5.3 ตามลำดับ ข้อมูลจากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนี้ต่อไป

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์ เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstracts

The aim of this research was to evaluate emotional quotient of early childhood in the Child Development Center, Pakordum subdistrict administration organization, Mae Lao district, Chiang Rai province, Thailand. The target population for research was early childhood; 3-5 years old in the Child Development Center, Pakordum subdistrict administration organization. The research instrument was an assessment questionnaire for emotional quotient in early childhood; 3-5 years old. The statistics used for data analysis were frequency and percentage. The results found that the emotional quotient of early childhood was at normal level (89.4%), high level (5.3%) and low level (5.3%). The information obtained from this research will be used to develop activities or teaching methods in the Child Development Center, Pakordum subdistrict administration organization.

Keywords: Emotional Quotient, Early Childhood, Child Development Center

บทนำ

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient หรือ Emotional Intelligence) นิยมเรียกย่อว่า EQ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ มีจิตใจที่มั่นคง การมองโลกในแง่ดี รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความมุ่งมั่นแน่วแน่ มีเหตุผล มีสติ สามารถควบคุมตนเอง มีความสามารถในการรับรู้ถึงความต้องการของคนอื่น และรู้จักมารยาททางสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ คนที่มี EQ ดี จะเป็นคนที่สามารถแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมตามวัย และสามารถอยู่กับคนอื่นๆ ในสังคมได้อย่างดี

ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก เป็นความพร้อมทางอารมณ์ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น โดยรู้จักอารมณ์ตนเองและผู้อื่น แสดงความเห็นใจหรือปลอบใจผู้อื่น อดทนและรอคอยได้ มีน้ำใจ รู้จักให้ รู้จักแบ่งปัน รู้ว่าทำผิดหรือยอมรับผิด มีความกระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง พร้อมทำให้ตนเองเกิดความสุข โดยมีความพอใจ ความอบอุ่น และสนุกสนานร่าเริง เด็กปฐมวัยถือได้ว่าเป็นช่วงที่มีความสำคัญในการวางรากฐานของชีวิต เนื่องด้วยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิต เป็นวัยแห่งพัฒนาการด้านต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เป็นช่วงสำคัญที่ควรรับการพัฒนาให้ถูกต้อง การจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยนี้จึงต้องคำนึงถึงเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลป่าก่อดำ ตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย เปิดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 2-5 ปี มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กได้รับการดูแลที่ถูกสุขลักษณะ ได้รับการฝึกฝนพัฒนาตามวัยและเต็มตามศักยภาพพัฒนาความพร้อมของเด็กทุกๆ ด้านแบบองค์รวมตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ การประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กจะช่วยให้ครู ผู้ดูแลเด็ก ได้ทราบถึงจุดเด่นของลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ที่ควรส่งเสริมและจุดอ่อนที่ควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถใช้ในการติดตามเพื่อดูพัฒนาการทางอารมณ์ว่ามีความก้าวหน้ามากน้อยเพียงใดเมื่อเด็กนั้นมีอายุเพิ่มขึ้น

การประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยยังเป็นประโยชน์ให้ครูและผู้ดูแลเด็กได้ทราบข้อมูลเด็กและนำข้อมูลมาออกแบบหรือพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก จากความเป็นมาดังที่กล่าวมาแล้วครูและผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลป่าก่อดำจึงทำวิจัยเรื่องนี้ เพื่อนำข้อสนเทศจากผลการวิจัยไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องหรือให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินความฉลาดทางอารมของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้มีขอบเขตเนื้อหาประเด็นความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ช่วงอายุ 3-5 ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 38 คน เป็นการศึกษาในประชากรเฉพาะกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ ใช้ระยะเวลา 4 เดือน (1 มกราคม พ.ศ.2564 – 30 เมษายน พ.ศ.2564) และประเมินความฉลาดทางอารมณ์ด้วยแบบประเมินที่ออกแบบโดย สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยจากการปฏิบัติงานประจำ (Routine to Research: R to R หรือ R2R) ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation research)

ประชากรเป้าหมาย การวิจัยนี้ทำการศึกษาในประชากรคือเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี ซึ่งเป็นนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย จำนวน 38 คน เป็นประชากรเป้าหมายในการทำวิจัย เนื่องจากเป็นไปตามหลักการประเมินความฉลาดทางอารมณ์และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ เด็กอายุ 3-5 ปี ของกรมสุขภาพจิต ซึ่งนำมาใช้ประเมินได้กับเด็กที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 3 ปี

เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ เด็กอายุ 3-5 ปี (ฉบับย่อ) สำหรับครู/ผู้ดูแลเด็ก (สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต, 2559) ซึ่งเป็นแบบมาตรฐานที่ผ่านการประเมินคุณภาพและรับรองโดยกรมสุขภาพจิต ประกอบด้วยคำถาม 15 ข้อ

สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency) และร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

ผลการประเมินความฉลาดทางอารมณ์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลป่าก่อดำ ในภาพรวมนั้นพบว่าเด็กปฐมวัยส่วนมากมีความฉลาดทางอารมณ์ระดับปกติ คิดเป็นร้อยละ 89.4 และสูงกว่าปกติร้อยละ 5.3 ส่วนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติคิดเป็นร้อยละ 5.3 ดังตารางที่ 2

หากพิจารณาพฤติกรรมที่เด็กปฐมวัยจำนวนมากแสดงออกมามากที่สุด โดยจำแนกตามรายด้านพบว่า ด้านดี คือ หยุดการกระทำที่ไม่ดีเมื่อผู้ใหญ่ห้าม ผลประเมิน "เป็นบ่อยครั้ง" คิดเป็นร้อยละ 65.8 (ตารางที่ 3 ข้อ 2.) ด้านเก่ง คือ สนใจรู้สึกสนุกกับงานหรือกิจกรรมใหม่ๆ ผลประเมิน "เป็นประจำ" คิดเป็นร้อยละ 92.1 (ตารางที่ 3 ข้อ 7.) ด้านสุข คือ รู้จักหาของเล่น หรือกิจกรรมเพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผลประเมิน "เป็นประจำ" คิดเป็นร้อยละ 81.6

จากผลการวิจัยนี้ ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในภาพรวม เด็กส่วนใหญ่อยู่ในระดับปกติ และบางส่วนสูงกว่าปกติ ซึ่งกลุ่มนี้ไม่มีปัญหา ซึ่งตามข้อเสนอของกรมสุขภาพจิตนั้นกล่าวไว้ว่า เด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปกติ ควรได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในด้านนั้นๆ ให้ดียิ่งขึ้น ครู ผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองควรร่วมกันส่งเสริมให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ในด้านนั้นๆ อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตามยังมีเด็กจำนวนหนึ่งแม้ว่าเป็นจำนวนน้อย (2 คน จาก 38 คิดเป็นร้อยละ 5.3) มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ครู ผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองต้องช่วยกันพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ และหากพิจารณาประเด็นในภาพรวม (ตารางที่ 2) จะเห็นว่า มีเด็กที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ 3 คน (ร้อยละ 7.9) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง ต้องให้ความสนใจเพื่อเสริมพัฒนาการของเด็กกลุ่มนี้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยนี้ มีเด็กปฐมวัยจำนวนหนึ่งที่มีระดับเด็กที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง ต้องให้ความสนใจเพื่อเสริมพัฒนาการเป็นพิเศษนั้น ตามข้อเสนอแนะของกรมสุขภาพจิตแนะนำว่าควรได้รับการประเมินซ้ำด้วยแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ฉบับสมบูรณ์ชุด 55 ข้อ ของกรมสุขภาพจิต เพื่อความชัดเจนในการแก้ไขปัญหาและต้องได้รับการเอาใจใส่พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์อย่างสม่ำเสมอและจริงจัง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้ สำหรับครู ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลป่าก่อดำ และผู้ปกครอง ควรให้ความสำคัญและเน้นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี ควรฝึกให้เด็กรู้จักอารมณ์ขอตนเอง ฝึกให้เป็นคนมีน้ำใจ แบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่น ฝึกให้รู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด และยอมรับผิดเมื่อทำผิด ในส่วนของด้านเก่ง และด้านสุข ก็ควรพัฒนาด้านนี้อย่างต่อเนื่องหรือให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป อาจใช้การประเมินประเมินความฉลาดทางอารมณ์ฉบับสมบูรณ์ชุด 55 ข้อ ของกรมสุขภาพจิต ซึ่งมีข้อคำถามการประเมินที่ละเอียดกว่าแบบประเมินซึ่งใช้ในการวิจัยครั้งนี้